

POLOGNE 1840–1918. PEINDRE L'ÂME D'UNE NATION (Polska 1840–1918. Zobrazować ducha narodu)

25 września 2019 – 20 stycznia 2020
Wystawa w Musée du Louvre-Lens

W 1919 r., tuż po zakończeniu I wojny światowej, Francja i Polska podpisały specjalną konwencję dotyczącą emigracji i imigracji. W efekcie prawie 300 000 polskich robotników zdecydowało się na wyjazd, zasiedlając przede wszystkim zagłębie górnicze na północy kraju. Z czasem zupełnie wrosli w tkankę społeczną, czego świetnym przykładem jest kariera Nathalie Kosciusko-Morizet – minister w rządzie Francois Fillona, której przodkowie przybyli do Francji właśnie wtedy.

Z okazji setnej rocznicy tego wydarzenia, a także świętowanego w ubiegłym roku stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości, położone w regionie północnym Francji Muzeum Louvre-Lens we współpracy z Instytutem Adama Mickiewicza oraz Muzeum Narodowym w Warszawie zaprezentuje retrospektywę polskiego malarstwa XIX wieku i początku XX wieku. Będzie to największa dotychczas wystawa dzieł polskich malarzy tego okresu prezentowana we Francji, na której zostanie pokazanych ponad 120 płócien obrazujących ten szczególny czas w historii sztuki. Wiele z tych dzieł rzadko opuszczało granice kraju.

Z Polski na prawie 4 miesiące znikną wybitne dzieła m.in. Jacka Malczewskiego, Józefa Chełmońskiego, Jana Matejki, Artura Grottgera, Józefa Brandta, Aleksandra i Maksymiliana Gierymskich, Józefa Mehoffera, Olgi Boznańskiej, Wojciecha Weissa czy Anny Bilińskiej, aby pojawić się na wystawie w najnowocześniejszej filii Luwru otwartej na północy Francji w departamencie Pas-de-Calais. To przemysłowy region, który podupadł pod koniec lat 80., gdy zamknięto tam większość kopalń. „Francja nas opuściła, od kiedy skończył się węgiel, a my staliśmy się miastem duchów” – mówił wówczas Daniel Percheron reprezentujący departament Pas-de-Calais we francuskim Senacie. W 2012 r. w celu ożywienia życia kulturalnego regionu na terenie jednej z kopalń otwarto Muzeum Louvre-Lens. Konstrukcja ze szkła i aluminium doskonale wtapia się w pagórkowaty krajobraz. Surowy, minimalistyczny projekt japońskiego studia SANAA powstał we współpracy z nowojorską pracownią Imrey Culbert i doczekał się wielu nagród architektonicznych, w tym prestiżowej Prix d'architecture de l'Equerre d'Argent w 2013 r. Otaczającą budynek zieleni zaprojektowała słynna francuska architektka krajobrazu Catherine Mosbach. Dodatkowo Louvre-Lens przyciąga turystów z Anglii, Belgii i Niemiec z uwagi na swoje położenie geograficzne. Rocznie odwiedza je prawie milion zwiedzających.

Zamiarem organizatorów wystawy jest pokazanie szczególnej roli malarstwa w kształtowaniu świadomości narodowej Polaków, opartej na historii, kulturze tradycyjnej i tęsknocie za wolnością.

Wystawę otworzy „Rejtan – Upadek Polski” – obraz Jana Matejki przedstawiający słynny protest Tadeusza Rejtana na Sejmie Rozbiorowym. Praca reprezentuje tak ważne w okresie rozbiorów malarstwo historyczne, które ilustrowało minioną potęgę państwa polskiego i jego rolę w dziejach Europy. Publiczność zobaczy też największe dzieła realizmu pędzla Józefa Chełmońskiego („Czwórka”, „Babie lato”, „Kozaków”), już za życia docenianego w Paryżu, w którym malarz spędził prawie 10 lat. W zakresie zainteresowań artysty znajdowało się szczególnie studium ruchu – właśnie za fotograficzną pamięć był on najbardziej doceniany w środowisku.

Na wystawie będzie można prześledzić zarówno wpływy francuskiej sztuki na polskich twórców, jak i łączące nas momenty historii. Wojciech Kossak i Piotr Michałowski na swoich obrazach pokazywali postać Napoleona, który dał nam nadzieję na odzyskanie niepodległości, tworząc w 1908 roku Księstwo Warszawskie. Z kolei u Leona Wyczółkowskiego i Olgi Boznańskiej silnie obecne były inspiracje impresjonizmem. Artystka wystawiała zresztą swoje prace na arenie międzynarodowej, wśród takich artystów jak Pierre Bonnard czy Maurice Denis.

Na przełomie wieków historyzm przybrał nową postać. Młode pokolenie malarzy odnajdywało motywy narodowe w pejzażach, scenach rodzajowych i portrecie. Widać to dobrze w sztuce uczniów Matejki: Stanisława Wyspiańskiego i Jacka Malczewskiego, którzy poszerzali swoje zainteresowania artystyczne o polski krajobraz i tematykę ludową. Malczewski, obrazując współczesne wydarzenia czy sceny z życia codziennego, nadawał im często uniwersalny, alegoryczny wymiar. Od czasów romantyzmu wiązano z ludem nadzieje na odrodzenie kultury, szukano inspiracji w obyczajach, obrzędach, religijności i sztuce ludu, w którym odkryto skarbnicę pierwotnych, szczerych i autentycznych wartości.

Wystawie towarzyszyć będzie prezentacja prac Kasimira Zgoreckiego „Photographier La Petite Pologne”, który dokumentował życie polskich emigrantów zarobkowych w zagłębiu górniczym Nord-Pas-de-Calais na początku XX wieku.

Wystawa **Pologne 1840–1918. Peindre l'âme d'une nation (Polska 1840–1918. Zobrazować ducha narodu)** jest współrealizowana przez Muzeum Louvre-Lens, Instytut Adama Mickiewicza oraz Muzeum Narodowe w Warszawie.

Wystawa pod honorowym patronatem Prezydenta Republiki Francuskiej Emmanuela Macrona i Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Kuratorzy: Iwona Danielewicz i Agnieszka Rosales Rodríguez z Muzeum Narodowego w Warszawie, Marie Lavandier – dyrektorka Muzeum Louvre-Lens, Luc Piralla – wicedyrektor Muzeum Louvre-Lens; wsparcie: Caroline Tureck z Muzeum Louvre-Lens i Wojciech Głowacki z Muzeum Narodowego w Warszawie

Na wystawie pojawią się prace ze zbiorów: Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Poznaniu, Muzeum Okręgowego w Toruniu, Zamku Królewskiego w Warszawie, Zamku Królewskiego na Wawelu, Fundacji im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu, Biblioteki Polskiej w Paryżu, Luwru oraz zbiorów prywatnych.

Wystawa zrealizowana przy wsparciu: Caisse d'Épargne Hauts de France, Fondation d'Entreprise AG2R LA MONDIALE pour la vitalité artistique, Instytut Polski w Paryżu

Patronat medialny: Le Monde, Connaissance des arts, France Musique, France 3, La Voix du Nord

Katalog *Pologne 1840–1918. Peindre l'âme d'une nation*

pod redakcją: Iwona Danielewicz, Agnieszka Rosales Rodríguez, Marie Lavandier i Luc Piralla

Tłumaczenie: Emmanuel Lajus, konsultacje: Anna Kiełczewska

Wydawcy: Muzeum Louvre Lens / Snoeck Publisher

Projekty przygotowane z ramach koordynowanego przez Instytut Adama Mickiewicza międzynarodowego programu kulturalnego Niepodległa, realizowanego w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022.

Sfinansowano ze środków MKiDN w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022.

Szersze informacje:

Magdalena Mich

Rzecznik Prasowa

Instytut Adama Mickiewicza

mmich@iam.pl

+48 602 663 570